

Nieuwsbrief 62 Herfst deel 1 2012

Asbest

Asbestmineralen mogen sinds het KB van 23 oktober 2001 niet langer vervaardigd, gebruikt of op de markt gebracht worden. Tot die periode kende asbest een grote waaier aan toepassingen vanwege zijn uitzonderlijke eigenschappen, lage kostprijs en grote beschikbaarheid.

Zo is de stof hittebestendig, onbrandbaar, slijtvast, duurzaam, thermisch en akoestisch isolerend, bestand tegen zuren en basen en bovendien makkelijk te bewerken. Al deze gunstige factoren zorgden bijgevolg voor een grote verspreiding van asbest in tal van toepassingen.

Helaas heeft asbest ook enkele slechte eigenschappen, die pas na verloop van tijd duidelijk werden. Zo is asbest opgebouwd uit uiterst fijne vezels, die de eigenschap hebben om zich ten gevolge van mechanische wrijving nog verder te splitsen. Bovendien dwarrelen deze vezels reeds bij beperkte luchtverplaatsing opnieuw op, waardoor de kans op inademen nog toeneemt.

Hoewel het gebruik ervan reeds enkele jaren verboden is, komt men op land- en tuinbouwbedrijven nog vaak in

contact met deze stof en diens gevaarlijke effecten op de gezondheid. Vooral tijdens reinigingswerken, herstellingen en verbouwingen of tijdens afbraakwerken van installaties, stallen of andere gebouwen.

Wat is asbest?

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal natuurlijke silicaatmaterialen. Men kan asbestvezels onderverdelen in twee grote categorieën:

-Asbest met spiraalvormige (chrysotiele) vezels: tot deze groep behoort wit asbest, dit is het meest gebruikte asbest (90%).

-Asbest met rechte (amfibole) vezels: hiertoe behoren alle gekleurde asbestvezels; blauw (crocidoliet), bruin (amosiet), geel (anthophylit) en grijs asbest (tremoliet).

Aangezien de amfibolen minder buigzaam, brozer en ruwer zijn dan het chrysotiel, is deze groep het gevaarlijkst voor de gezondheid. Ze zijn dan ook sinds 1998 verboden (KB 21 februari 1998).

Het is belangrijk om te onthouden dat eenmaal de vezels verwerkt zijn er geen onderscheid meer gemaakt kan worden tussen de verschillende soorten asbestvezels. Enkel labo-onderzoek kan dan nog uitsluitel geven.

Waar vindt men asbest in de praktijk?

Hechtgebonden asbest

Bij hechtgebonden asbest zitten de asbestvezels vast in het dragermateriaal en kunnen er geen asbestvezels loskomen. Hierdoor vormt dit type asbest, zolang het materiaal niet beschadigd is, weinig gevaar voor de gezondheid. De meest voorkomende vorm is asbestcement, een cementmateriaal met 10 tot 15% asbestvezels. Hiermee werden vooral leien voor gevel- of dakbekleding, golfplaten, rioolbuizen, bloembakken en vlakke platen vervaardigd.

Niet-hechtgebonden asbest?

Niet-hechtgebonden asbest vormt daarentegen wel een gevaar voor de gezondheid, aangezien de asbestvezels ingeademd kunnen worden. Voorbeelden zijn:

- leidingisolatie, ketels, tanks, brandkastdeuren...
- gespoten asbesthoudende materialen (spuitasbest)
- vinylvloerbedekking met asbesthoudende onderlaag
- zwaar verweerde asbestcementproducten.

Voorbeelden van asbesttoepassingen

Schouwpijpen en
luchtkanalen

Vlakke gevelplaten

Golfplaten op daken

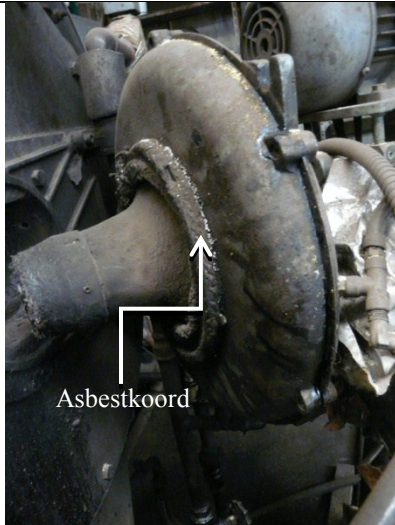

Tussenschotten: wordt vooral gebruikt in (varkens)stallen

De isolatie rond verwarmingsbuizen is een vorm van niet-hechtgebonden asbest en bestaat uit brokkelig plaaster dat meestal omwikkeld is met wit jute

Ook de afdichtingskoord van kachels en verwarmingsketels is niet-hechtgebonden, aangezien het makkelijk uit elkaar valt. De koord heeft meestal een witte of grijze kleur

Asbesthoudend puin werd in het verleden ook vaak gebruikt om landwegen te verharden

Hoe asbest herkennen?

Allereerst kan men kijken naar de periode wanneer een gebouw opgetrokken is of wanneer het materiaal geïnstalleerd werd. Producten met een fabricagedatum na 1996 of met een NT markering (New Technology), bevatten geen asbest. Golfplaten met ingewerkte verstevigingsstrippen, zijn eveneens met zekerheid asbestvrij.

In sommige gevallen geeft de vuurtest uitsluitsel. Als de vezels aan een breukvlak blijven gloeien na aansteken, gaat het wellicht om asbestvezels. Andere vezels smelten weg of verliezen hun structuur.

Indien bovenstaande tips nog steeds geen uitsluitsel geven, zijn de meest voorkomende toepassingen van asbest in stallen hieronder opgelijst en moet men bij twijfel er van uitgaan dat de materialen asbest bevatten. Een andere mogelijkheid is om contact op te nemen met een erkend laboratorium en het materiaal te laten testen.

Gezondheidsrisico's

De gezondheidsrisico's worden in bijna alle gevallen veroorzaakt door de inademing van microscopisch kleine vezels. Aangezien asbestvezels van nature inert zijn, spelen zij na opname door het lichaam geen enkele biologische rol. Wel zet de irritatie, veroorzaakt door de binnengedrongen vezels, het lichaam ertoe aan om te reageren. Het is door deze reactie dat de lichamelijke klachten optreden.

Asbestose

Asbestose wordt ook wel eens asbestlong genoemd en is vergelijkbaar met stoflong. De opgenomen asbestvezels veroorzaken irritatie in de longen. Hierop reageren de longen met de vorming van bindweefsel die de vezels inkapselen. Indien te veel vezels op deze manier omgeven worden door bindweefsel, worden de longen minder elastisch. Ademen wordt moeilijker en gaat gepaard met hoesten. Ook de uitwisseling van zuurstof gaat minder efficiënt ten gevolge van de gereduceerde longoppervlakte. Ondanks dit alles is asbestose op zich niet levensbedreigend, maar de patiënt is veel gevoeliger voor longziekten en hartfalen.

Pleurale plaques

Pleurale plaques ontstaan wanneer de bindweefselverdichtingen van het borstvlies verkalken. Ook deze aandoening is op zich niet dodelijk.

Mesothelioom

Mesothelioom is kanker van het longvlies of het buikvlies. Deze vorm van kanker is zeer agressief en is in alle gevallen terminaal. De patiënt overlijdt in de meeste gevallen binnen de 6 maand na de diagnose. Elke blootstelling aan asbest, hoe klein ook, kan leiden tot mesothelioom.

Long- en larynxkanker

Ook voor deze vormen van kanker is er geen drempelwaarde. Wel geldt de regel: hoe meer blootstelling, hoe meer kans om de ziekte te ontwikkelen. Aangezien de effecten van roken en asbest synergetisch (versterkend)

werken, hebben rokers na asbestblootstelling tot 5 maal meer kans om longkanker te ontwikkelen.

Asbestwratten

Indien de huid in contact komt met asbestvezels kan er een ontstekingsreactie optreden en worden de zogenaamde asbestwratten gevormd. De vorming van deze wratjes wordt nog versterkt door de aanwezigheid van wondjes. Over het algemeen genezen deze ontstekingen zonder complicaties en zijn ze onschadelijk.

Besluit

Niettegenstaande dat de vervaardiging, het gebruik en het op de markt brengen van asbesthoudende producten reeds meerdere jaren verboden is, vindt men in de praktijk nog veel toepassingen van producten met asbestvezels. Daarom is het belangrijk om te onthouden dat deze vezels de aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van ernstige aandoeningen.

Aangezien de problematiek omtrent asbest vrij uitgebreid is, wordt deze nieuwsbrief in twee delen opgesplitst.

Het volgende deel zal onder andere handelen over de te nemen voorzorgsmaatregelen bij het verwijderen van asbest en de juridische verplichtingen indien er zich asbesthoudende materialen op het bedrijf bevinden.

Ondanks alle inspanningen kan ILVO PreventAgri niet garanderen dat de informatie van deze nieuwsbrief actueel, juist en volledig is. ILVO PreventAgri kan waar dit nodig is, eenzijdig informatie aanpassen en updaten. ILVO PreventAgri is in geen enkel geval aansprakelijk voor eventuele directe of indirecte schade die kan voortvloeien uit het gebruik van de informatie uit deze nieuwsbrief.

